

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS:

Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petty sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

T. előfizetőinket,

a kiknek az előfizetése október hó végén lejárt, fölkérjük, hogy a megújítás iránt sziveskedjenek mielőbb intézkedni, nehogy a lap küldésében fönnakadás történjék.

Az „Aradi Közlöny“-re bármely napról fogva elő lehet fizetni. Egy hétig ingyen és bérmentve küld mutatványszámokat a kiadóhivatal.

Szapáry László gróf levele.

Arad, november 3.

Szapáry László gróf, ki magát a szabadelvű párt tagjaként választotta meg a párt körbe való formális belépését egy Bánffy miniszterelnökhöz intézett levele kíséretében jelentette be. Ez a levél azonban olyan kijelentéseket tartalmaz, amelyek a szabadelvű pártra nézve lehetetlenné teszik Szapáry befogadását.

Nem akarjuk a dolog szubjektív oldalát behatóbban méltatni, bár nem érdek nélküli kérdés, hogy tulajdonképpen mit is akart elérni Szapáry László gróf az ő levelével? Ha befogadtatását komolyan óhajtotta, a mit kétségbe vonni nincsen jogunk, akkor rosszul szerkesztette meg az epistoláját, és a diplomáciai tanfolyamon szerzett — megengedjük bőséges — ismeretei ez alkalommal cserben hagyták; a mit a párt minden önértetes tagja a levél olvasásakor érzett, a mit éreznie kellett, azt az írónak is már előre számba kellett volna vennie. Lehet, hogy a hig-

gadt megfontolásban az álszégyen gátolta, mely arra ösztökélte, hogy elvei fentartásának h y i l t k i j e l e n t é s é v e l k é r j e a pártkörbe való felvételét. De nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy midőn a pártbalépése szándékáról értesítette a miniszterelnököt, felsőbb óhajnak, vagy a politikai tisztesség ama követelményének engedett, hogy ha már a szabadelvű párt jelöltjeként választotta meg magát, legalább kísérletet tegyen a párthoz való tényleges csatlakozásra.

Bármiképen álljon is a dolog, a szabadelvű párt ama levélre csak egy választ adhat; megköszöni a bizalmat, de azok mellett a feltételek mellett, amelyek kapcsán oda kínáltatott, el nem fogadhatja.

Szapáry László gróf ugyanis nyíltan kimondotta ama levélben, hogy revizionista elveiről csak ezidő szerint mond le, de alkalom adtán, ha az egyház politikai reformok revizioja, értsd vissza csinálása, általánosabb mozgalom révén lesz aktuálissá, maga is e mozgalomhoz fog csatlakozni. Ez annyit jelent, hogy a nemes gróf addig, míg a revizionisták elenyésző kisebbséget képeznek a parlamentben, a liberálisokkal tart, de a hogy kilátás lesz oly párt-alakulásra, mely a klerikális irányzatnak érvényt szerezhet, akkor ott hagyja a szabadelvű pártot és azokhoz csatlakozik, a kikhez szíve és lelke sugallata és meggyőződése szerint tartozik. No ebben volt már egyszer része a liberális pártnak és másodsorú bizonyára nem

fog kérni azokból a tömeges dezercziókból, amelyek éppen akkor renditenek meg egységét, midőn fontosabb reformok alkalmából számbeli és erkölcsi erejének teljes súlyára volna szüksége.

A másik föltevése Szapárynak, amely a szabadelvű pártba lépne az, hogy a kormány most már a szabadelvű irányzat propagálásával föl hagy, és a felekezeti iskolák fejlesztését fogja első sorban feladatául tekinteni. Hát ezt a szivességet nem teheti meg neki sem a kormány, sem a partja. Ellenkezőleg úgy tudjuk, hogy a küszöbön álló népoktatás reformja egyenesen a szabadelvűség és a magyar nemzetikultúra érdekei szempontjából fog keresztül vitetni. Mert ha az egész népoktatás nem is államosítottatik, de minden esetre a fő súly ezután is arra lesz fektetve, hogy mindenütt, ahol csak szükséges, vagy lehető, magyar tannyelvű állami vagy községi népiskolák állittassanak fel, az állami felügyelet szigorítottassék, a tanító képzés teljesen állami felügyelet és vezetés alá helyeztessék, sőt a papi nevelésben is érvényesítettassék az állam jogosult befolyása. Azután itt van a kath. autonómia kérdése, melyet az ultramontanizmus egyenesen arra akar fölhasználni, hogy a magyar parlament és kormány eddigi befolyása a kegyuri jogok gyakorlásánál egy klerikális tesületre ruháztassék. Mivel pedig mindezen kérdések és feladatok szükségképen liberális politikát követelnek, a szabadelvű párt pedig Szapáry László gróf kedvéért,

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Kötekedés.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —
Írta: Békefi Antal.

Volt egyszer egy... Ej, nem mese ez. Minek bolondítsam a világot: a mesét úgy is valónak veszi és a valót legtöbbször mesének.

Hisz kész szerencse, hogy él ez az asszony, a mese se írhatná le szebbnek: fiatal a javából, sok villanyos vérről, delejes sötétbarna szemekkel, nemének abból a javafajából, mely elnyúlhatlenül szép, telihadedteli teremtő-erővel; asszony kezes kontyos fejjel, eszes mint egy pátriárka, ravasz mint egy diplomata; asszony, aki semmiből egész világot csinál és a megalkotott világot romba dönti semmiért.

Egy igazi asszony.
Kér volna érte, ha mese volna már: az első szülőtt, aranygyapjas fejű lurkó még alig csacsog, mint a fecskéfők.

S az erős, életdus rózsátó, amely ennek az elsőnek életet adott, arra van teremtve, hogy mentől több aranygyapjas fejű rózsát hajtson.

Ha es az asszony egyszer hátraszegi valamit, erőszakoskodó fejét és ezt mondja; „nem“, akkor döröghet, vagy epedhet az az irigyelt férő, a ki a férje, a „nem“ mentől inkább ostromoltatik, annál inkább „nem“ marad. Kövér alabástromos nyaka, a mint diadalma-

san kénykedve hátrassegetten körülgyűrűzi a ruhagallér szegélyét olyan éppenséggel mintha merőben fénylő kagylókalás volna.

Ereznie kellett Fülöp urnak, hogy az asszony erősebb. Bizonyosan igen kellemetlen állapot, mikor a férj észreveszi, hogy az a kezes, frón-frón-fej, mely fűrge, mint a pipiceké, jelentékenyen többet tud, mint ő s az idylli csatározások után végre is neki kell tenni a fegyvert, mert rendesen úgy csattan, hogy az asszonynak van igaza.

Am ha szerelemre kerül a sor: hogy tud ez az asszony szeretni. Mint egy vulkánikus véralkatu hetára, erőszakoskodó, megsemmisítő szenvedélylyel és egészen az uráé forró lehetével, báronyos teste illatával, emésztő édes csókjaival.

Nem s ellenmondást nem tűrő, erős, eszes asszony többé, hanem egy a férfin nyakába ugrádozó csacska kaczagó, fecsegő gyerek, a kinek a szerelem lázában álmátagon huzodnak föl sötét-barna ssemgolyói, az árnyas pillák s úgy reszket ma is az ura kezében, mint az első napon.

S annak az ostoba embernek, akit úgy szeretnek, nincs jobb dolga, mint féltékenységgel üldözni azt az asszonyt. Vagy talán éppen azért félti így, mert az úgy szereti őt.

Rémítő nyilvánulása volt a féltő szeretlemnek, mikor Fülöp megmarkolta izzó szenvedélylyel az asszony fehérle kezét, mert remegett, mint a megfogott madár és azt mondta.

— Matild, irigy vagyok arra az emberre, a

kire az imént ránéztem. Irigy vagyok mindenkire, akire ránézel.

Egy férj, aki így beszél a feleségével. Azal az asszonynyal, aki imádja.

— Örült vagy, Fülöp, — mondta neki az asszony.

S lerázta magáról a bolond ember vaskezét, eltűnt s elzárkózott, mire az „örült“ odaállt a bezárt ajtó elé és mint a gyerek kunyorált, hogy soha se lesz többé rossz, bosszássa be.

Mindezek daczára, azt hiszem, hogy ezek egymásnak vannak teremtve. Szívek, melyek nem tudnak csendben lenni. A csóknak is a visszhangját keresik. S mi miatt egymásért majd meghalnak: ördögöket festenek a falra önmaguknak az ijesztgetésére.

De ezzel a szerelemmel, mely ezt a két veszekedő szívet elárasztja, száz ördög se bír. Ugy megalkotta az ő néha felhős, de mindig boldog világot ez a nyakas szép asszony semmiből...

S ime megrázta magát szilajul, mint a rombolás démona s kész összezsuzni kis kövér öklével ezt az egész szép lármás világot semmiért.

Megfogozott az íróasztal tornyos faragványában, neki dől kénylen és szertelen daczozal nézett az ura szemébe, aki úgy ugrott be, mint egy féltékeny leopárd és nem kiáltott, hanem ordított az asszonnyra, aki e pillanatban állt föl az íróasztal mellől.

— Mi az? Mi van a kezében? Mit gyurtál össze a kezében?

előlük ki nem térhet, önként következnek, hogy a gróf csatlakozásának második fel-tételét sem teljesítheti.

Tiszteletet érdemlő őszinteség foglal-tatik Szapáry László gróf azon kijelenté-sében, hogy ő a szabadelvű párt konser-vatív természetű elemeihez fog csatla-kozni. Nem ütközünk meg rajta, föltesz-szük, hogy a szabadelvű párt tagjai a szociális kérdéseket illetőleg nincsenek egyazon véleményen, egyik radikálisabb, másik konzervatívabb m a g á n n é z e - t e k e t táplál egyéni felfogása szerint, de hogy konzervatív elemek tömörülje-nek, csoportosuljanak, és konzervatív el-veiknek a kormányzatban érvényt szerez-zenek, arra nem a liberális pártkör az alkalmatlan helyiség. Akik ilyen veletlenségekkel akarnak a közéletben érvényesülni, azok rokonabb elemeket találnak a n e m z e t i p á r t b a n; odahúzódtak ez idő szerint valamennyien a feudális agrár urak, és ott közelebb érheti őket Szapáry is, ki — miként leveléből kitűnik — konzerva-tív és a g r á r i u s is egyuttal.

Elismerjük, hogy a gróf helyes érzé-kére vall, midőn ő Apponyi vezérsege alatt nem véli megtalálni a pozitív munka terét, nem volna-e háladatosabb dolog egy külön álló konzervatív párt anyagát az ő táborából toborozni, mint a liberá-lisok közül, mely pártnak konzervatív tagjai — ha ugyan vannak ilyenek köz-tük — szükségkép lemondottak nézeteik érvényesítéséről, midőn a pártba léptek.

Becsüljük Szapáry László grófban azt a politikai bátorságot és nyíltságot, mely-nek a levelében tanujelét adta, és ha gátul szolgál is ez a szabadelvű párthoz csatlakoznia, nem fogja megakadályozni őt abban, hogy minden oly kérdésben, melyekben nincs ellentétes állásponton, a kormányt ne támogassa. Ha ezt tette volna Szapáry Gyula gróf is az ő kilé-pett pártjával, ha nem szegődött volna társul a gyűlölködő, kormánybuktató, ob-struáló ellenzéki frakciókhoz, hanem meg-alkotta volna a komoly munkára vállal-kozó, nyílt sisakkal harczoló k o n z e r - v a t i v p a r l a m e n t i pártot, akkor ma talán számba sem fogyva, de erköl-csi sulyban mindenesetre gyarapodva ke-rült volna ki pártja a választásokból, és

akkor Szapáry Lászlónak is volna most hova csatlakoznia, midőn a k o n - z e r v a t i v e l e m e k e t keresi.

Az országgyűlést, mint tudva van, e hó 23-ára hívta egybe a király, azonban csak har-madnapra az egybehívás időpontja után, 26-án fogja a képviselőház megtartani első ülését. A házszabályok ugyanis akként rendelkeznek, hogy az újonnan megválasztott képviselők a megjelenésre engedett napok harmadikán gyűl-nek először egybe a képviselőház üléstermé-ben. Ezen az ülésen fogja a korelnök közölni, hogy mikor nyitja meg ő feisége trónbeszéd-del ünnepélyesen az új országgyűlést.

Apponyi és Ugron.

— Két mandátumról. —

Apponyi gróf mandátumának sorsa még most sem dőlt el, amely körülmény, t. i. hogy még most sincs átadva a mandátum, óriási nyugtalanságot okoz a már kétségbe-esett Apponyi-pártnál is. A jászberényi kő-szponti választmány T a s s y polgármester el-nöklete alatt tegnap tartott ülést, hol is az elnök fölhívta a választási komisszió elnökét, hogy a mandátum átadását igazoló térítvényt terjessze be. Erre P e t h e s választási elnök kijelentette, hogy ő a mandátum átadása oszljából ugyan már fönjárt Apponyi grófnál, aki szóbelileg megbizta őt, hogy a mandátu-mot egyelőre csak tartsa magánál, míg ő Ap-ponyi gróf, azt legközelebb ünnepélyesen át nem vesi. A központi választmány elnöke, Tassy h. polgármester, tekintettel az 1874. XXXIII. t.-csikk 8. §-a rendelkezésére, t. i. hogy a „mandátum a megválasztott képvise-lőnek azonnal átadandó; vagy térítvény mel-let elküldendő, nem volt hajlandó ezt a helye-sen és törvényesen meg nem indokolható hu-za-vonát akceptálni, hanem a nyilvánvaló oszljatos mulasztás haladéktalan megtorlása végett az illetékes helyre jelentést tett. Egyéb-ként városzerte tisztában van ma már vele mindenki, hogy a nemes gróf hangostatott elveihez képest, a jászberényi problematikus mandátumot n e m f o g a d t a e l.

Ugyanerre vonatkozólag a „Pesti Napló“ a következőket jelenti:

A nemzeti párt elnökségétől azt a hatá-rozott értesítést kaptuk, hogy gróf A p -

p o n y i Albert a ki jelenleg nincs Budapes-ten, egyáltalán nem gondola mandá-tum visszautasítására. A Jászberényben elterjedt hírekből csak annyi igaz, hogy onnan kérdést intéstek gróf Apponyi-hoz, vajjon le akar-e menni Jászberénybe a mandátumért, vagy itt akarja-e átvenni? A gróf erre azt felelte, hogy mivel el kell utaz-nia, most nem mehet Jászberénybe, hanem ar-ra kéri választóit, hogy a mandátumot itt nyujtsák át neki.

„Ne fogadj el soha semmit.“ Musset e című vig-játéka ugyan nem közvetlenül Ugron Gábort akarta figyelmestetni és talán a politikai tenden-ozia is távol állott tőle, de a finom figyelmeste-tést Ugron Gábor mégis megsejtelhette volna. Ime, alig múlt három napja, hogy Ugron Gá-bor mélységes elkeseredéssel dörögte világgá:

— Nem kella a szentesi áldozat, ilyen országban nem érdemes politizálni! . . .

S most már úgy áll a dolog, hogy mégis csak elmegy Szentesre, mégis csak elfogadja a szentesi áldozatot. Hiszen a gyors és meglepő fordulatok nem egészen szokatlanok Ugron Gá-bor szereplésében, de az ok nem mindenkor olyan világos, mint ezuttal. S azért érdemes vele egy pillanatig foglalkozni.

Pénteken volt, amikor a szatmári bukásra már alhatott egyet s amikor Sima Ferenos, mint egykoron Kemény Simon Hunyadi János-nak a lovát, át akarta engedni Ugron Gábornak a kerületet. Ugron azonban nem indul példa után még a Hunyadi János példája után sem. S nem fogadta el Simától a kerületet. Azért-e, mert bántotta a nagylelkűség, vagy azért, mert a ke-rület még a Simáé sem volt? — az most mel-lékes. Tehát nem fogadta el és felfogadta, hogy visszavonni, mert ilyen országban nem érdemes politizálni.

A fogadalmat megtartotta tegnapig. Tegnap azonban meghallotta, hogy a szentesi kerületben O l a y Lajos is fellép, s hogy az ő támogatására elmegy — K o s s u t h Ferenos is. Ez döntött. Hostak volna hírd bármit, nevesett volna meg a hír bárkit: Ugron Gábor nyugalmát nem zavarhatják meg. De Kossuth? Ez sok. A gyűlölet elfojtotta benne az elkeseredést és elfeledte vele, hogy ilyen országban nem érdemes politizálni. És most már csak azért is politizálni fog.

Csáky Albin programbeszéde.

Arad, november 3.

Már hoztunk hirt gróf Csáky Albin szarvasi fogadtatása és programbeszéde fe-lől, mely a közönségre oly nagy hatást gya-korolt. Most közöljük a beszéd bővebb kivon-atát, amint azt szarvasi tudósítónk beküldte:

— Nos, mosolygott a szabadság után epe-dő asszonyság — itt van a letépte habos nya-káról a medalliont, ez az . . .

— A semmi?
— Benne van. Adja neki, de az ígéret szép szó . . .

S ezzel távozott.
— A bírő nezegette a subtilis kis jószágot, ragyogó, aranygömb, csucos türkizkövel, körös-körül apró, gombostű fejnyi gyémántok, csak a zárját kell felpattantani . . .

Belépett a férj. Diadalmasan kiáltott elője a bírő.

— Nos uram szent a béke. Itt a — semmi.

Ingott, reszkedett, dadogott Fülöp ur, míg föl pattant a csecsebece gyémántos kapuja: ott volt benne az ő miniatűr buki feje.

— Nos? — sürgeti a bírő — mi van benne.

— Semmi, az arozképem.

A képet fölmozdította a kis fésszéből.

— De ni, itt egy gyűrött kis papíros. Ki-bontotta lázasan.

Egy szó volt ráírva, elmosódó asszonys betűkkel, miknek saavacskaí finomak, mint a virágeszirom.

„Szeretlek!“
Ez a — semmi.

Az asszony ott állt az ajtóban és ka-csagott.

Mondom, hogy — bár a véralkatuk ellen-kező — egymásnak vannak teremve.

A sértett büszkeség jéghideg közönyével ugy tett Matild, épen úgy, mintha tényleg féltékenyen és remegve soritana valamit a kezében s összeszorította kis, kövér öklét, — hogy kipirult az, mint egy bazsarózsa, aztán csak ennyit mondott zavaros daczozsal:

— Semmi.

De hogyan mondta ezt! Ugy mondta, hogy felbőszüljön tőle drága Fülöpje, mint a bika, melynek a szarvaira piros kendőt köt-nek. (Dőfne is most, de szerencsére még nin-csen szarva.) Megráztán tragikus mozdulatok-kal és hangon ostromolta Fülöp azt a daczos, hideg szobrot, mely összeszorította öklöcskéit, elrejtette, mintha féltené azt a semmit, amit benne szorongat.

— Hazudsz, asszony! Megcsaltál. A sze-retődnek irsz, vagy tán attól kaptad. A levelet ide!

S több eféle örült badarságot kiabált Fülöp ur, mire Matild komoly és hideg maradt.
— A levelet ide! ordított egy terezettel feljebb Fülöp ur s támadó mozdulatot tett. De Matild kiegyenesedett. Villámzó szemével visszaverte a vakmerőt, aki most térdre ereszkedett és könyörgött:

— Matild, lásd megörülök. Mondd, mi-t rejtettél el kezeden?

Hideg és egyszerű volt a válasz:

— Semmit.

Hideg, egyszerű, de mégis úgy hangzott mintha est mondaná: „Az én édes titkom az. Meguntalak téged de ezt a „semmit“ nem fogod meglátni, ez az én édes titkom“.

A megsértett asszony rettenetes volt: sem a revolver csöve előtt, sem annak az örült embernek a könnyeire nem nyitotta ki a lás-tól kipirult kezét, mely olyan volt, így vérha-bosan, mind egy rózsaszínű kagyló.

— Megörülök! — kiáltott a férj.
— Örülj meg! — felelt Matild hidegen s hozzá tette indulatosan: de nekem hinned kell!

— Matild, vigyázz, elhagylak! lobbant fel Fülöp némileg megerősödvé.

— Vájjunk el! sujtott vissza az asszony, de nekem hinned kell!

Meghal es az asszony inkább, semhogy ököltre szoritott kis markát kinyissa és meg-mutassa azt a semmit, amivel im, szétzuza az egész világot . . .

Valóban voltak s egyszer a bírő — tán épen a napokban — így szólt a rendkívül szép de rettenetes asszonynak:

— Kár, lássa, a végtelig menni. A fér-je imádja őnt és kész megbocsátani. Ugyan mi-ért nem mutatja meg neki azt a „semmit“?

Egy pillanatra megvillant diadalmasan a hideg asszony szeme.

— Jó most már megmutatom. De csak egy föltétel alatt.

— S az?

— Ha azután siettetni bírő ur a válást.

Okos ember volt a bírő. (Hiszen azért bírő.) Megígérte, hogy úgy lesz, bár világosan látta az asszony szemében hogy tudna az sze-relmében, sirni is ha akarna,

A nagyhatású s éljenzésekkel gyakran félbeszakított beszédet azzal kezdte, hogy nem politikai hitvallást akar tenni, mert az ő politikai multját ismerik s bizonyára meg vannak győződve, hogy attól eltérni nem fog. Eljött nézeteit elmondani a jelen helyzetről s beszédét két részre osztja. Elsőbb szemlét tart az ellenségi pártok fölött, azután áttér azon főbb ügyekre, melyek a jövő országgyűlést foglalkoztatni fogják.

A pártokról így nyilatkozik:

A közjogi ellenzéktől távol áll, mert az a közjogi alapot akarja megváltoztatni. O tántoríthatlan híve az 1867-iki kiegyezésnek, mert a letolyt évek tanúsága szerint ez a legjobb egység, mely az ország virágzását biztosította. Az 1867-től máig terjedő kor bizonyította annak, hogy a kiegyezés helyes volt. — Csak az eszedéves kiállítás nagy sikereire mutat, mely egész Európában a magyar névnek tisztelt nevet szerzett. A bizonytalan jobbért nem kívánja elcserélni a biztos jót. Rámutat Svédországra s kifejti, hogy nálunk más a helyzet, mert Ausztria-Magyarországnak földrajzi fekvése az államjogi egység észszerű föntartására kötelez. Nagyhatalmi akció képességünket meggyöngíteni nem szabad, azért van szükségünk közös hadseregre és közös külügyre. A közjogi alapot szokszorosan támadni meddő és káros. Maga a közvélemény ijedne meg attól a bizonytalanságtól, mely csak nagy küzdelemmel lenne megvalósítható. A közjogi ellenzéknek az előnye, hogy programja világos és határozott. — A nemzeti párttal nem ért egyet, mert az 1867-iki kiegyezést kikezdi a fejlesztés elméletének föllállításával. A katonai nevelést külön hangoztatni azért nem tanácsos, mert Horvátország, a nemzetiségek is követelnék a saját nemzetiségük nyelvén való katonai nevelést s hova jutna akkor a hadsereg egysége? A nemzeti párt hibája szerinte az, hogy főkérdéseket mellékérdéssé tesz és megfordítja.

A pártokivüliség veszélyeztetni a parlamentarizmust, mert hol ide, hol oda szavaz. A néppárttól áll a legtávolabb, mert az a párt nem szükséges, indokolatlan és hazafiatlan. Mert fölfogása középkori fölfogás, egy vallásfelekezeti érdekeit írni politikai zászlajára.

Perhorreszkálja azt az eszközt, melylyel a köznépet igaztják. Ráfogják, hogy akik az egyházpolitikai reformokat meghozták, a vallásatlanságot fejlesztik. Jó lélekkel mondhatja, hogy ez sem neki, sem azoknak, akik a törvényeket meghozták, szélja nem volt. Tisztelni kell az eltérő vallásos érületet, annál inkább, minél jobban szereti valaki a saját vallását. Bizik benne, hogy a nép jozanságán megtörik a szándék s nem vezetnek eredményre azok a helytelen eszközök, melyeket a néppárt alkalmaz. Még csak egy jelentést tesz, hogy őt nem a megtorlás szándéka vezette mint ahogy a főrendihásban az egyházpolitikai törvények tárgyalásakor mondták. Egyik ellenségi érv, hogy az új törvények az anarchiát fogják terjeszteni, de lám Oroszország, ahol pedig a nálunk meghozott törvényekből egyet sem ismernek, ott van Európában a legnagyobb anarchia.

E csak eszmemenetében kivonatossan közölc áttekintés után a jövő feladatára tér át. A most lejáró s Ausztriával közös szerződéseket ő megkötni véli. Mert ő Ausztria-Magyarország között házastársi viszonyt lát s szerinte nem szabad az egyik felet sem gyöngíteni. A vám- és kereskedelmi szerződéseket megkötésekor kölcsönös engedményeket, — ha azok kívánatosak és méltányosak — kell tenni. Míg azonban a vám- és kereskedelmi szerződések megkötendők, ha a megegyezés létrejön, a quótára más nézpontok állanak. A jegybank mellékes kérdés, mely, ha a paritás alapján föntartható, legyen egy, mert a valutarendezés miatt egy közös és erős jegybankra van szükségünk. De ha megegyezni nem tudnánk, állíthatunk külön bankot. A quótára meg kell egyezni, mert a közös hadsereg szükségleteit, hogy Ausztria-Magyarország nagyhatalmi pozícióját megtarthassa, meg kell szavazni. O ezt a kérdést a legnagyobb lelkiismeretességgel kívánja elintézni, ki kell zárni, hogy a kérdés a trónig jusson. A király döntése egy évre szól s Horvánszky ismeretes expedienso már csak azért sem realizálható, mert a quótát utólagosan megállapítani nem lehet. Miként járjunk el? A quóta küldöttség renuncziómát elfogadja, indokolatlannak s honye nem mondja, eszeveszetnek tartja, az osztrák bizottság követelését. Némi emelést, bár nem tett ígéretet

senkinek, kész megszavazni, mert nagyobb politikai hiba lenne, ha a törésre kerülne a dolog, annál az anyagi veszteségnél, melyet szenvedünk.

As állami közigazgatásnak régebben nem volt híve, de minisztersége alatt tapasztalta, milyen kvalifikáció nélküli elemek kerülnek megyei szolgálathoz s a megyei rokonság mennyire dominál s kerülhetetlennek tarja a reformot az önkormányzatnak azonban támogatásával, hivatalnokok szabad pragmatikájával, feyelmi eseteknél független bíró ítélkezésével. Beszédét azzal fejezi be, hogy ígéreteket tételé nem volna sem hozzá, sem választóihoz méltó.

Megyei és városi közügyek.

A városi rendkívüli közgyűlés.

— A villanyvilágítás ügye. —

Rendkívüli közgyűlésre hívta egybe tegnap délután 4 órakor F á b i á n László főispán Aradváros törvényhatósági bizottsági tagjait, mely az ülés egyetlen tárgyát képező ügynek észrevétel nélkül történt elfogadása folytán rövid fél órát vett igénybe.

Az ülésen S a l a o z Gyula polgármester elnöklété alatt jelen voltak Institóris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Perger János dr. főügyész, Virágh Lajos főmérnök, Kádás Kálmán adóügyi tanácsos, Varjassy Lajos gazdasági tanácsos, ifj. Lócs Rezső, aljegyző, Varjassy József, Walder Gyula, Fényes Kálmán Vizer Péter, Sallay Béla, Dániel Kálmán, Neuman Dániel, Tedeschy Viktor, Posgay Lajos dr. főorvos, Maresch Gyula, Magyary Ferencz, Csiky Károly, Nesnera Aladár, Bund Henrik, Pekár Károly, Reicher Károly, ifj. Nachtnébel Ödön, Schuszter Illés dr., Mayer Miksa, Péterffy Antal, Kohn S. N. Nikodém János, Steiner Jakab, Reicher Béla, Mittner József, Bozsik György, Klein Ignác, Blaskovics Antal.

Elnöklő polgármester üdvözlővén a törvényhatóság megjelent tagjait az ülést megnyitja, indokolva a rendkívüli közgyűlés összehívásának szükségét. A G a n o z és társa cég a villamos világítás berendezője gyorsan kívánja lefektetni a kábeleket, hogy így a villamos világítást minél hamarabb megkezdhesse.

Miután pedig a jelen évszak még kedvező a munkálatok foganatosítására, az iránt folyamodott, hogy haladéktalanul adassék meg neki a jog, hogy a kábeleket az aszfaltjárdák alatt helyezhesse el. Miután ez egy oly nagy munkálat, melynek foganatosítására a tanács magát illetékesnek nem tartotta, a főispán ő méltósága szükségesnek tartotta a közgyűlés összehívását, hogy így a törvényhatósági bizottsági tagok határozzanak a kérdés felett. Felkéri ennél fogva V a r j a s s y Lajos gazdasági tanácsost a tanács javaslatának előadására.

V a r j a s s y Lajos bejelenti, hogy a cég kérvényében előterjeszti, hogy a főmérnökkel eszközölt műszaki bejárás alkalmával meggyőződtek, hogy a vezetéket a járda mellett elhelyezni nem lehet, mert a vízvezeték és csatornázás az esővíz levezetésére szolgáló csatornák le vannak már rakva és ezek érintése nélkül a munkálatok nem foganatosíthatók. Ennél fogva a cég, habár az aszfalt alatti lerakás neki 28000 frt. több kiadást okoz, tekintettel arra, hogy a lerakás állandó lesz, hajlandó e munkálatot teljesíteni. Kifejti továbbá a cég kérvényében, hogy a kontemplált tervezet előnyös a városra azért, mert a közlekedés zavartalan marad, mint-hogy a földmunkálatok az egész vonaton egyszerre teljesítenek, előnyös biztonsági szempontból és végül előnyös azért, mert a háztulajdonosok a mellékvezetékek létesítését könnyebben eszközölhetik a közel eső fővezetékkel. Bejelenti továbbá a tanácsnok, hogy a közlekedésügyi bizottság is tárgyalta az ügyet és elfogadta a felhozott indoknál fogva és még azért is, mert ilykép a közevet felbontása nem válik szükségessé; ennél fogva ajánlja elfogadásra a tervet azzal, hogy a mennyiben a cég a mellékutózában is kívánja a vezetéket lerakni, már most adas-

sék meg neki az engedély a járda alatti vezeték lerakására azon fenntartással, hogy egy időben csak a járda egyik oldalán eszközöltessék a lerakás s a másik oldal csak akkor bontassék fel, ha már az előbbi teljesen elkészült; javasolja továbbá, hogy miután a szerződés 42-ik szakasza szerint a vállalkozók hat iv lámpa számára kötelesek adni villamos áramot, bizassék meg a tanács, hogy e lámpák helyét már most a vezetékek lerakásának folyama alatt jelölje ki, továbbá intézkedjék a tanács, hogy a társulat a szerződés 56-ik §. szerint kötelezett árszabást bemutassa. Ez utóbira vonatkozólag az árszabás időközben beadatván, az intézkedés szüksége fenn nem forog. A tanács ennél fogva azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy adassék meg a társulatnak a kért munkára az engedély azon kikötéssel, hogy a felszakított aszfaltburkolat teljes helyreállításáért a felelősség a társulatot terheli.

I n s t i t ó r i s Kálmán főjegyző kéri a kikötést oda módosítani, hogy nemcsak az aszfalt, hanem a mellék utozák felbontott köveztjárdáinak teljes helyreállításáért is a társulat felelős.

A közgyűlés ily értelemben a tanács javaslatát minden megjegyzés nélkül elfogadta. Végül a jegyzőkönyv felolvasatott, hitelesített, mely után elnök az ülést bezárta.

Tárgysorozata

az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1896-ik évi nov. hó 11-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése f. évi október hóról.

2. Aradvármegye és Arad sz. kir. város főispánjának átirata, mely szerint B a b e s c n M. Gyula napidijas irnokot Arad szabad kir. városi törvényhatóságához rendőrségdítisztté ki-nevezte.

3. A polgármester előterjesztése a IV ik választó-kerületben megüresedett két törvényhatósági bizottsági tagsági hely betöltése iránt.

4. A polgármester jelentése a törvényhatósági közutakra vonatkozólag 1897. és 1898. évekre összeállított költségvetési előirányzat be-terjesztése tárgyában.

5. A tanács jelentése a S h o n e-rendszerű csatorna műnek használása fentartása és üzembe tartására vonatkozó kiadásokról késsített 1897. évi előirányzat jóváhagyása tárgyában.

6. A m. kir. belügyminiszterium intézvénye a S h o n e-rendszerű csatornaműnek F a r k a s Kálmán kir. főmérnök által való felülvizsgálása tárgyában.

7. Özv. A r m e c z k y Józsefné kérvénye nyugdíjaztatása iránt.

8. H a l l ó s s y László városi segédtszít kérvénye 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

Arad, 1896. nov. 3.

Kiadta
INSTITÓRIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDÓJÁRÁS.

Légyemés: reggel 7 órakor 756.4 milliméter. délután 2 órakor 757.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 11.1, délután 2 órakor C° + 12.3. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1, délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel borult, délután borult, esik. Csapadék az előbbi 24 órában: 9 milliméter.

IDÓJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a 7 ai napra a következő időjárás várható:

— November 4. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Keleten csapadék.

HIREK.

November 4. Szerda. Róm. kath. naptár: Károly. — Protestáns naptár: Károly. — Görög-keleti naptár (október 23.): Jakab apostol. — A nap két 6 óra 51 perceskor, nyugszik 4 óra 37 perceskor. — A hold két 6 óra 6 perceskor, nyugszik 4 óra 0 perceskor.

November 6. P é c s k a i Lajos hangversenye délután 5 órakor a „Fehér Kereszt”-ben.

November 8. E i b e n s c h ä t z Iona szongoraművésznő hangversenye a Krispin-teremben.

November 8. Az aradi korosulás egyesület közgyűlése délután 11 órakor (Kaszinó).

November 11. Aradvárosi közgyűlése délután 4 órakor. Szabadságharcz emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) ártva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Vonatok indulása	Vonatok érkezése
ARADRÓL:	ARADRA:
Budapestre gyv. reg. 8.18	Budapestről svv. reg. 6.05
svv. de. 11.20	svv. du. 8.55
tv. da. 3.56	gyv. este 6.52
svv. este 9.35	Csabáról (péntek) reg. 7.—
Csabára (péntek) de. 12.—	Szolnokról tv. reg. 9.10
Szolnokra vv. reg. 5.10	svv. este 8.47
Tóváros svv. reg. 6.30	Tóvisről vv. reg. 6.54
svv. du. 4.30	gyv. reg. 8.08
gyv. este 7.02	tv. de. 10.50
Seborszra vv. du. 2.30	svv. este 8.55
Temesvárra svv. reg. 6.20	Radnáról tv. du. 3.12
svv. de. 11.25	Temesvárról vv. de. 10.43
vv. du. 5.—	svv. du. 3.44
Szegedre svv. reg. 4.45	svv. este 10.55
svv. du. 3.46	Szegedről svv. de. 8.45
vv. du. 4.10	svv. este 6.42
N.-Halmágyra svv. reg. 6.35	svv. éjjel 10.25
vv. de. 11.55	N.-Halmágyról svv. de. 8.08
svv. du. 4.50	vv. de. 11.05
M.-Hegyesre vv. du. 2.30	svv. este 6.34
	M.-Hegyesről vv. du. 12.50

Kilassz-könyvtár nyitva van szombán és szombaton 8-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

C — A királyi kizárólag. Tegnap érkezett le Arad megye alispánjához a város polgármesteréhez az a nagybecsű okirat, melyben ő felsége a király hazafias lelkesedéssel ad kifejezést megelégedésének az ezredéves ünnepek alatt tapasztaltak felett. A legfelsőbb kizárólagot a novemberi közgyűlésen olvasák föl a városi törvényhatósági bizottság tagjai előtt.

— Városatyja választások. Aradváros közgyűlési bizottsága november hó 11-én délután 4 órakor tartja a havi rendes közgyűlést. Ezen a közgyűlésen teszi meg előterjesztését polgármesterünk a IV. kerületbe megválasztandó köztörvényhatósági bizottsági tag helyének betöltésére. A közgyűlésnek még több érdekes tárgya lesz, a mit lapunk más helyen közlünk.

— A városi csatornamű. A miniszter tudvalevőleg a város kérelmére a csatornamű felülvizsgálatára kiküldte Farkas Kálmán kir. főmérnököt, ki a mai nappal városunkba érkezvén a felülvizsgálatot megejtí. Az általa benyújtandó szakvélemény dönt aztán a csatornamű átvétele felett, mely esetben a város a 6 havi üzembe tartást igénybe veszi az üzemeltetési költségek megtérítése mellett.

— A közúti vaspálya ügye. A közúti vaspálya átruházását illetőleg hozott közgyűlési határozatot Szilágyi Ede dr. és társai, törvényhatósági bizottsági tagok megfellebbezték a miniszterhez azon indokból, hogy az átruházás ilykénti megengedése sérti a város érdekeit sőt tetemes kár-előidézője.

— Katonai áthelyezések. A király S oh n w e t t e r Herman csász. és kir. 82-ik gyalogezredbeli II. oszt. századost és Rieth Gusztáv 85-ik gyalogezredbeli hadnagyot az aradi csász. és kir. 33-ik gyalogezredhez helyezte át. Kirch Frigyes katonai tisztviselő Aradról Brassóba és Albrecht Gusztáv Brassóból Aradra helyeztetett át.

— Előleptetések a bíróságoknál. Más folyamodású bíróságainknál jelentékeny arányú előleptetések és személyszaporítások fognak történni a jövő év folyamán, és pedig részint már megalkotott törvények folyamánaként részint új állások rendszeresítésének útján. Nevezetesen tízen két bíró királyi ítélőtáblai bírói címet és jellegű fog nyerni, huszonhárom pedig a nyolcadik fizetési osztályból a hetedikbe neveztetik ki. A tulajdonképeni személyszaporítás pedig szász-huszárjegyzői, öt telekkönyvvezetői és ugyanannyi segéd-telekkönyvvezetői, egy iradigazgatói, öt vezérirnyi és huszonöt hivatalosági új állás rendszeresítéséből fog állani.

— Pályázat üztöndijra. A Hertschkafé üztöndij két helye megüresedvén, a polgármester azok betöltése iránt pályázatot hirdet. A kellően felszerelt kérvények 1897 évi

január hó 2-ig nyújtandók be a polgármesterhez.

— Az orozfalvi választás érvénytelen. A délvidék egyetlen elleneski országgyűlési képviselője, Blaskovics Ferencz, aligha jut be a parlamentbe, konstatáltatott ugyanis, hogy Szathmáry Lajos kir. közjegyző, a ki az orozfalvi választásnál mint választási elnök szerepelt, az 1874. évi 33. t.-cz. 21. §-ában előírt esküt nem tette le, minél fogva működése nélkülözötte a törvényes alapot és így az egész választási eljárás sem misés érvénytelen. Értesülésünk szerint az orozfalvi orsz. képviselőválasztás ellen már a legközelebbi napokban szabályszerűen felszerelt petíciót nyújtanak be a képviselőház elnökségénél. A választás ez utójátéka előreláthatólag nagy szenzációt fog kelteni nemcsak a délvidéken, hanem az egész országban.

— Hauptrapport. A tartalékos tisztek főszemléje ma tartatik meg az aradi várban Szilvácsk András őrnagy, hadkiegészítő kerületi parancsnok előtt. A szemle reggel 9 órakor vesi kezdetét s azon mindazon tartalékos tisztek megjeleneni kötelesek, kik a folyó évben fegyvergyakorlatra nem voltak behíva.

— Az anyakönyvvezetőkre kizárólag rendbíróságok. A belügyminiszterhez kérdést intézett egyik állami anyakönyvi felügyelő az iránt mily czélra fordítandók az anyakönyvvezetők kirovott rendbíróságok? A miniszter kijelentette, hogy oly anyakönyvvezetőkre nézve, akik hivatali kötelekben állanak, a rendbíróságok hovatfordítása tekintetében is a főhivatalukra irányadó szabályok alkalmazandók azon anyakönyvvezetők rendbíróságai pedig, akik nem állanak hivatali kötelekben, az anyakönyvvezetői megbízás természeténél fogva az állampénztárba szolgáltatandók be.

— A vásár jövedelme. Rossz idő járt a vásárra mindvégig, a szakadó eső meg tette hatását a forgalmára is, s azt tetemesen csökkentette daczára, hogy az őszi vásár mutatja minden évben a legkedvezőbb eredményt. A vásár jövedelme e vásár alatt a kövezet és helypénzből 3360 forint 38 kr. volt.

— A fizetési meghagyások. A pénzügyminiszter kimondotta, hogy a kir. bíróságokhoz fizetési meghagyás kibocsátása iránt szóbelileg előterjesztett kérelmek, ha a keresetbe vett összeg a 20 frtot meg nem haladja, tekintet nélkül, hogy felvételük-e a kérelemről jegyzőkönyv vagy nem, továbbá az ily kérelmekhez csatolt egyszerű másolatok is bélyegmentesek. Ily esetekben csak a határozati bélyeg rovandó le 20 kr összegben. Ha pedig a fizetési meghagyás ellentmondással támadtatik meg, az ennek folytán keletkezett perben és a végrehajtási eljárásban a szokásos perekre megállapított bélyegilletékek rovandók le akkor is, ha a fizetési meghagyás tárgya 20 frtot meg nem halad, éppen úgy, mint mikor az ügy a községi bíróságtól a járásbíróhoz elvitetik.

— Magyarosodó község. Szapáry-Liget aradvármegyei telepítvényes nagyközség idegen hangzású nevű lakóinak névmagyarosítási ügye, mely a szükséges költségek hiánya miatt már 1893. óta vajudik, a belügyminiszter döntése folytán szerencsés megoldást nyert. A belügyminiszter ugyanis, a vármegye közönségének előterjesztésére eltekintett a rendes körülmények közt megkívánt okmányok bemutatásától és megengedte utólagos anyakönyvelés kötelezettsége mellett, a névmagyarosítást. Ennek folytán 48 szapáry-ligeti magyar ajku földműves család nyert új és megfelelő magyar neveket, melyeknek a hivatalos lapban leendő hirdetése a napokban fog történni. Az érdem névmagyarosítás körül, ennek kezdeményezőjét, Ujlaky József aradi kincstári ügyészt illeti, azonban a központi névmagyarosító társaságnak is van része benne, mely egész községek lakóinak névmagyarosítási ügyében ezental is szívesen közbenjár.

— Aktt a fogházban loptak meg. Osi má György morodai földműveléssel esett

meg Pankotán az a nem mindennapi eset, hogy a fogházban fosztották ki — valószínűleg maga a fogházor — pénztől. A dolog úgy történt, hogy Csizmás uram sokat talált felületen garatra s úgy isten igazában elázva leheveredett a pankotai nagyvendéglő elé a kövezetre. Nem sokára arra vetődött Morodán Miklós éjjeli őr, ki is nagynehezen valamicske életet öntött az alvó emberbe és addig nógatta, amíg beszállásolta valahogy a község-ház fogházába. Reggelre aztán józan lett Csizmás György, de annál nagyobb lett az ijedtsége, mikor észire térve rajött, hogy 50 frtnyi pénzt elemelte valaki a zsebéből. A csendőrség nyomban megindította a vizsgálatot s sikerült is megállapítani, hogy Csizmás György csakugyan 50 frttal zsebében, hajította le előtte való este a fejét, Morodán Miklós éjjeli őrre pedig szemtanuk bizonyították rá, hogy késő este visszament még a fogházba és ott lámpával a kezében hosszabb ideig időzött. O maga tagad ugyan erősen, de annyi allene a bizonyíték, hogy aligha menekül ép bőrrel.

— Mária Dorottya főhercegnő kelengyéje. József főherceg leányának gyönyörű kelengyéje, mely legnagyobb részben Párisban készült, tegnap érkezett meg a schönbrunni kastélyba. A fejedelemi toalettek között első sorban a legnehezebb fehér selyem, esztettel átszőtt moirééből készült menyasszonyi ruha vonja magára a figyelmet súlyos arany en relief himzésű négy méteres udvari uszályával. A himzés a Bourbonok családi címereinek liliumait ábrázolja. Ezzel a liliummal díszítették a többi főbb toaletteket is, melyek közt legfeljebb egy pompás satin duchesse ruha melynek rózsaszín alapjába nagy fehér liliumok vannak beleszőve. A derék kivágásából Wetteauránoszokban omlik alá a manteaux de cour, mely sima satin duchesseből készült, esztettel himzött liliumokkal és drága csipkével van díszítve. Noisette színű bársonyból készült egy prémű díszes látogató-ruha, az ugynevezett udvari ruha pedig királykék bársonyból; hosszú uszálya és a derék kivágása gyöngyökkel van kivarrrva. Az utcai toalettek kivétel nélkül a hűvösebb időjárásra való tekintettel készültek, közöttük egy kék szövet ruha, melynek jubején a kivágás krémű betétet tüntet elő. Egy sötét színű szövetruha és a hongrois, fekete zsinórrattal készült. Nem feledkeztek meg a magyar motívumokról a felső ruháknál sem, melyek közt egy gazdagon fűszírozott fekete pósztokabátka érdemel első helyen említést. Nagyon szép egy fekete bársonykabát is és egy másik vörös bársonyból, fehér hermelin gallérral. Utra egy szép kék ulster szolgál, melyet nagy gallér egészít ki. Valóban királyi öltözékdarab egy színházi köpeny, dúráncokkal, melynek magas Medici-gallérján a dívat legújabb terméke, a poile de Chèvre Mongolie látható.

— Felekezeti tanfelügyelő. Popovics János pancsovai tanárt, a szerb felső leányiskola igazgatóját a karlócai iskola-tanács a temesi és verseczi gör. kel. szerb egyházmegye tanfelügyelőjévé választotta.

— A vásár martirja. Valószínűleg nem az egyedüli az idei vásáron, mert az ő martíromságát okozó körülményt olcsón mérk a majszturamék akár a vásáron kívül is, de talán mégis Okéri Andras történeteja valamivel tultesz a rendes mértéken. Ugy történt a dolog, hogy a majster is kihosta a portékáját a főntre s a sátor felállításán szorgoskodott, melyben hathatós közreműködést bizott segédjére, a 15 éves Okérire is. Hogy-hogy nem a nagy munka közben az alkotmány valahogy megcsuszott s összedőlt. Vörvörös lett erre a majster ábrázata s főkapva az ostoronyelet, azt közelebbi érintkezésbe hozta az okozott fuval olyannyira, hogy az vérző fejfel hagyta el a csatort. A tiszti főorvos öt napi gyógyulási idő szükségességét állapította meg, egyttal a fu kérelmére sebeiről látéletet állított ki.

— Elgázolt lovak. Nem ritka eset fahelyen, hogy olykor elgázol a vonat egy-egy lovat, különösen ha a vasutvonal a legelő közelében megy el. Mikalakkán sem először történt az, ami az éjjel: az arad-temesvári vonat elgázolta Botyán Száva mikalakai lakos két lovat. Osodálatos, hogy a lovak a töltés mellett kifeszített húzalón mentek át, hogy miképen, azt eddig nem tudják. A károsult gazdának fia őrizte a lovakat s pedig hármat, de amint elaludt s a jószágokra senki nem figyelt, két ló a sinekre ment s a vonat személyzete nem vehetett semmit észre a kóromsötét éjszakában, amint hogy nem terhelte felelősség az őrköt sem, mert szintén semmit

sem vehettek észre. A károsult Botyán Száva különben jól jár, ha kárán felül még nem büntetik meg.

— **Betörő vő.** Az aradmegyei Szöllős községből írják nekünk, hogy Szuszán János odavaló gazdaember házában betörő garázdálkodott a napokban és sikerült élelményeket a fedeltől szekrényből 40 forint és eszemplény. A tettest néhány napig hiába keresték a csendőrök, tegnapielőtt azonban sikerült kinyomozniok Fauer Tódor szállási ember személyében, aki Szuszán Jánosnak vője. Az elvetemült ember beismerte gatszágát, mire letartóztatták és átadták a büntető bíróságnak.

— **Nyilvános köszönet.** Az október 25-én tartott és a győronki román iskola javára rendezett tánc mulatság alkalmával a következő feldíszítések folytak be: Sármaszy Akos 20 korona, Kássonyi János, Kaufmann Máttyás 10—10 korona, Szabjdy Gyula 7 korona, Mayer Henrik, Matyasovszky Pál, Máttyás, Lefkovits Adolf, 2—2 kor. Molnár Lajos Kende Vilmos 4—4 kor. Kaufmann Imre, dr., Klein Béla, Csák József, Kaufmann Jakab, Agatstein József, Dávid József 1—1 korona. Fogadják a nemes-lelkű adakosok a győronki gör. kel. iskolasszék hálás köszönetét. Győrök, 1896. november 3-án Lungu Miklós gör. kel. lelkész iskolasszék elnök.

— **Rövid hírek.** Szilícson egy odavaló csendőr öngyilkosok köztét el, mert rábírt hivatalos okmányokat elvesztett. — Győrött Tóth Piroska, egy mezei tisztartó leánya gyufaoldatot ivott, mert apja kiméletlen bánásmódját nem tudta elviselni. — Brassó mellett egy özigánygyerek szülei gondatlanságának áldozata lett. A tüzhöz, hogy ruháit meggyuladtak, s mielőtt segély érkezett volna, már meghalt. — Verseczen tegnap a temetőben a közönség közt Koszuplik Jakab elmekörös aggyastyán vallási őrgyöngésből főbe lőtte magát. — Zala-Egerszeg, a híres Kisfaludy-család egyik ivadéka, Kisfaludy Kálmán magánzó főbe lőtte magát s azonnal meg is halt.

— Adán Golyhovich István odavaló fiatal legényt, mikor mátkáját a bálból hazakísérte, irigy osimborái oroszva megölték. — Vilóván Ivanics Szvetozár kösségi írnök, vadászati közben súlyosan megsebesítette magát. — Szent-Gotthardon a csendőrség több tagját álló vásári tolvajbandát fogott el. — Szabadkán Fülöp János késsel életveszélyesen megsebesítette a szeretőjét Szalai Annát, aki nem akart vele állandóan együtt élni. — A hajó jelszó és váltóházban, a melynek Klocker nevű főpénztárosa öngyilkosságot követett el, 183.000 márká hiányt konstátáltak. — Palermóban jelent egy telegram, hogy Lertaraban vasárnap elfogták Rizsi Antoninót, a hírhedt rablót.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradi Tornaegyesület” a napokban tartotta meg a lyucezumi tornacsarnokban székároson dr. előlétele alatt. A varfye Ferencz, Matusik Márton, Visi Ferencz, Telmányi Emil, Kömives József, Hehs Vilmos, Bródy József, Szilárd Győző és Nagy Sándor választmányi tagok voltak jelen. Elosztásban gyűlést tartott a legnyitott tartott választmányi gyűlést jegyzőkönyve, melynek tartalma észrevétel nélkül vétett tudomásul. Nagy Sándor titkár művezető előterjesztette a fővételeire jelentkezettek névsorát, kik a következők: ifj. Bund Henrik, Joanovits Sándor, Hanisch Ferencz, Szél Ernő, Szukovszky Mihály, Hegyessy Árpád, Ráskai Miksa, Kell Lajos, ifj. Kohányi Róbert, Singer István, Kohányi Antal, kik valamennyien egyhangulag működő tagokul felvételtek. Felvételtek még Joób Guasztáv pártoló tagu. Kömives József pénztárnok következőkben terjeszt elő jelentését: maradvány augusztus hóri 3121 frt, 89 kr. Bevétel szeptember hóban 79 frt. bevétel október havában 90 frt. összesen 3290 frt 89 kr. Kiadás 105 frt 8 kr., készpénz maradvány 3185 frt 81 kr. Pénztárnok előterjesztette a hátralékos tagok névsorát, melyre névára a választmány határozatilag ki-mondotta, hogy az ügyész felszólíttatik a hátralékok szigorú behajtására. — Titkár művezető felolvasta az időközben be-érkezett ügyiratokat, melyek tudomás vétel után az irattárba helyeztetnek. Hehs Vilmos indítványára elhatározta a választmány miszerint az előkelőbb vendéglőkben és kávéházakban az egyesület működését (tornázást és vívást) feltűnő hirdetőnyit (nyomatott táblát)

függeszt ki. A torna és vívó évad megnyitása alkalmából, továbbá az új tagok tiszteletére és az szedreves torna- és vívó ünnepek alkalmával az egyesületet ért kitüntetések öröme november 21-én a „Fehér-Kereszt” nagytermében társas összejövetel rendeztetik, melyre az egyesület összes tagjai aláírású iv utján szólíttatnak fel. Végül a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szárda: Királyné dragonyosa, operetta. Csehtörték: Galathea, Varázshegedű, Elison dőleány, operettek. Péntek: A századvégi leányok, színmű (elsőszőr.) Szombat: A századvégi leányok, színmű, (másodszőr.)

* **Századvégi leányok.** Marcel Prevost regénye a „Félszűk” a nemzeti színházban és a vidék színpadain mindentűt érdekelt a közönséget. Amilyen jó erkölcsű a dráma ozime, olyan a tartalma is. Kihagyták belőle a Prevost merészségeit. De hát a közönség a mely Prevost regényéből legalább kétszer annyi példányt használt el, mint például Tóth Béla valamelyik kötetéből, épen azt akarja látni, milyen is hát a Mande-Julien és Maxime története, ezek nélkül a merészségek nélkül. Nálunk pénteken lesz alkalmunk a közönségnek erről meggyőződni. — A főszerepet Mandt Paulainé játéza. A többi nagyobb szerepet Bácsné, Mészáros Giza, Rónaszékkiné, Horváth Paula, Tompa, Balla, Szendrei Bács Károly és Iványi.

* **Salvini magyar színészekről.** Emittettük, hogy Salvini budapesti vendégszereplése után társulatával három estén föllépett Szegeden, a hol a közönség nagy gyönyörűséggel élvezte játékát. Vasárnap este a busuzó művésztiszteletére a szegedi hírlapírók és a színtársulat hangulatban barátkoztak olaszok és magyarok. A pohárköszöntőknél is érdekesebbek voltak azok a beszélgetések, melyekben Salvini kifejezte nézeteit a művészetekről és a többi közt a magyar művészekről. Különösen Jászai róli szolt elragadtatással.

Egyik újságíró azt kérdezte Salvinitól:

— A mester látta a mi Jászainkat?

— Nem, — válaszolt Salvini.

— És mégis elragadtatással beszél róla?

— Nos, igen. Én nem láttam őt játszani, de látott engem. Egy földszinti páholyból néste kiséri arójátakával és a csodálatos nagy asszony az én előadásomat. Velem játszott ennek a nagy asszonynak a szellemes arca olyan csodálatos művészettel, hogy szinte megbénított a játékomban. Sajnálom, hogy nem ismerkedtem meg vele. Azt mondták budapesti ismerőseim, Jászai úgy nyilatkozott előttem, hogy míg én nem láttam őt játszani, addig nem akarja, hogy bemutassanak neki. Végtelessen sajnálom, mert nagy élvezetből fosztott meg.

Nagy szeretettel emlékezett meg a nemzeti színház többi művészeiről is, így Ujházi, Náday, Császár és Márkus Emiliáról. Es különösen dícsérte a Vígsszínház szemlézetének előadásait, annak ensembléjét, az összes előadók természetes játékát. Tetszését különösen Lánczy Ilka asszony és Fenyvesi Emil nyerte meg.

A társaság egyik tagja azt mondta a mesternek, hogy mégis nagy különbség van a nemzeti és a vígsszínház művészi nívója között. Eg és a föld a kettő közötti különbség: az ég a nemzeti, a föld a vígsszínházi vívó.

Erre az állításra Salvini egy végtelenül elmes választással felelt meg:

— Lásd uram, én jobban szeretem a művészetben a földet.

* **A föllépett oimmal egy sereg** jelent meg Kóbor Tamás, a széptehetségtű fiatal író kollából. Kóbor Tamást aki csak abból ismeri, a mit írt, el sem is hiszi, hogy valaha fiatal volt. Annyi kesernyességgel mondja el még azt is, a mi kedvére való, oly feketén pingálja a rózsaszint is, mintha valamiben, mogorva bácsi volna. De színezésének sötétjén keresztül áthatol a humor, amely

azoknak sajátja, akik tudják, hogy ezt a gyatra világot nem érdemes tulságos komolyan venni és akik szabadon előzölődnek kicsinyek és nagyok fonákosságain. Hőseit nem engedni megsértni; tessék osak mosolyogni, ha bánat is vegyül a nevetésbe ha sajnáljuk is azokat a szegény ördögöket, akiket Kóbor Tamás fölvonítat, de mégis csak mosolygunk a butácska leányokon, a félszeg legényeken. Aztán vitatkozhatik, akinek tetszik, azon, vajjon valóban ostobák, vagy gonoszak ezek a szobaurak, akik nem mernek, ezek a leányok akik lépnek mennek, ezek asszonyok, akik nehezen türik az élet köznapiaságát. A könyvet Légrady testvérek díszes és illés kiállításban bocsátották a könyvpiacra, ára 1 frt 20 kr.

* **Senki fia.** Verne Gyula regénye. Egyedül jogosított képes kiadás. Francsiából fordította Gaál Mózes; kiadta Franklin-Társulat az eredeti francia kiadás képeivel. A nagy népszerű francia író egyik legújabb regénye. Műveinek hatásos elemeiből az érdekesítő kalandok ebben sem hiányzanak, de a regény anyaga sok tekintetben elűt Verne regényeitől. Az idogen világrészek helyet egy ismert országban szerepelteti hőseit, a szerencsétlen Irlandban, melynek elhagyatottságát, szegénységét, nyomorát meghatón festi le. Az irlandi életen viss kereszttől Senki fiának változatos sorsa, egy boldogtalan kis gyermeké, kinek senkije sincs a világon, kft komédiások körmei közt szabadit ki a nép. Aztán egy gyermek menedékhelyre kerül, a hol a híres árvagyermekei olta oly rokonszenves és szívesrehatóan állg jelent még meg olvasó előtt egy gyermek élete, mint Senki fiáé, ki küsd folyton, egymást érik a csapások, nincs más barátja csak kutyája. De becsületes marad, szívét a nyomor és szenvedés meg nem rontja, míg végre kiküzd magát, s hálás megtevője lesz azoknak, a kik valaha könyöröltek voltak iránta. Az ifjuság számára is kitűnő könyv Verne regénye, lebilincselő, ismeretbővítő és nemes irányu. A Franklin társulat díszesen, sok illusztrációval állította ki az ajándékul is alkalmas művet, mely 468 oldalt foglal el s ára füzve 3 frt, vászonkötésben 3 frt 60 kr.

* **Bohém-élet.** Rendkívül érdekes könyv hagyta el a napokban a sajtót. Murgér Henry világhírű könyve, a Bohém élet megjelent magyar nyelven. Az egész világirodalomban kevés mű van, a mely élvezetes, tiszta humortól duzzadó olvasmányt nyújtana, mint épen a Bohém-élet, a melyben megkapó színekkel ecseteli a szerző fiatal írók és művészek ifjúkori bohóságait, kalandjait és itt-ott szenvedéseit. Rodolphe és Mimi, Marcel és Musette szerelmi története a magyar közönség köreiben is bizonyára ezer ezer olvasó körében bámuló színyarázhat és Szilárdy Béla budapesti könyvkereskedő s regényért hiányt pótolta a mű kiadásával. A fordítás dr. Komor Gyula tollát dicséri. A könyv kiállítására fényes és a ozimkép Neogrady Antalnak kis mesterműve.

* **Pusztaszer romjai** feliratát viseli a most megjelent „Magyarország a millenium idejében” című dísmű 4. füzetének első lapján található remek kivitelű kép. A füzet folytatolagos képei a következők: A király a Ludoviceumban. A királyi vár alapkövetétele. Csizánytábor a kiállítás. son. Óhalászi kiállítás. Korszó, szökőkút, iparosnokok, Pusztaszer és az aranykönyv pavillonja. Királypavillon, a bazár, a kiállításos vezető hid. Széchenyi-tér Pécsét. Kiállítási képek: A „Dynamit Nobel” pavillonja. A pozsonyi dynamit és löporgyár. Brachfeld Szigfried és fia kiállítása. Lord és társa oség pavillonja. Ehhez hasonló díszmű ilyen tartalommal hazánkban még nem jelent meg, s így a legjobban ajánlhatjuk olvasóinknak. A mű 6 füzetből fog állani. Minden egyes füzet ára 40 kr. Kapható minden budapesti és vidéki könyvkereskedésben; megrendelhető a kiadóhivatalban Budapesten, Teréz-körút 38., főlelelet (Kunusy Vilmos és Fia műintézetében.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

* **Az első sajtótárgyalás.** Böven lesz dolga a beállott november hónapban a nagyváradi esküdtészeknek; négy sajtóper van kitűzve, hogy azokban hallassa bírói szavát. A tárgyalások sorát ma reggel a „Fragó kontra Krón” sajtóper nyitja meg. Ifj. Krón Kálmán aradi ügyvédjelölt közte és Fragó István me-

gyei aljegyző közt fenforgott lovagias ügyből kifolyólag az „Aradi Közlöny” nyilvántartási közműjében becsületesen kifejezést használt Faragóval szemben, a ki ezért beszajópereitől sértő ellenfelét. A tárgyaláson a bíróság tagjai lesznek Millye Gyula elnöke mellett K. Nagy Sándor és Grám Sándor szavazóbírák és Linczinger Gyula jegyző. Faragó István magán-vádlót dr. Lux Ubald aradi ügyvéd képviseli. Krón Kálmán maga adja elő védelmét.

TÁVIRATOK.

A kiállítás berekesztése.

Budapest, november 3. (Saj. tud. táv.) Az ünnepélyek csarnokában az összes miniszterek s nagy számu közönség jelenlétében ma berekesztették a kiállítást.

Schmidt kiállítási igazgató szép beszédben fölkérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy zárja be a kiállítást.

Dániel miniszter hosszabban viszapillant a kiállítás fényes eredményeire, kiemelve egy a belföldön, mint külföldön elért nagy morális sikert. Majd a kormány köszönetét tolmácsolta az összes kiállítóknak, különösen a horvát, szláv és bosnyák-hercegovinai országok kormányainak kiállításunkban való kiváló részvételükért. Végül emelkedett hangon tolmácsolta az örömet és hálát, melyet fölséges urunknak az ezeréves ünnep és országos kiállítás iránt tanúsított meleg érdeklődése a nemzet szívében keltett, ezzel az ezredéves kiállítást berekesztettnek nyilvánította.

Budapest, november 3. (Saj. tud. táv.) Impozáns ünnepélyességgel zárult be a millenniumi kiállítás. Okor megkondultak a kiállítás területén az összes harangok s órákig zúgtak a legváltozatosabb harmoniában. Kilencz órakor disztakarodó volt óriási közönség jelenlétében. A színházakban mindenütt azt a drábot adják elő, melyet a kiállítás megnyitása napján hoztak színre.

Degré temetése.

Budapest, november 3. (Saj. tud. táv.) Degré Alajos temetése ma nagy pompával ment végbe. Ott voltak a fővárosi írók majdnem teljes számban, Jókai Mórral az élükön. A koporsó felett beszédet mondtak Bartók Lajos, Balogh Sándor és Miklós Zsigmond.

Párbaj.

Budapest, november 3. (Saj. tud. táv.) Választásokból kifolyólag Bóthy László és Vargay Ferencz közt pisztolypárbaj volt kétszeri golyóváltással. Vargay mindakétszer lőtt, de nem talált. Bóthy a lövés jogával nem élt. Ez ügyből kifolyólag még egy párbaj lesz.

Választások.

Szászhermány, okt. 3. (Saj. tud. táv.) A mai választás a szabadelvű párt fényes győzelmével végződött. Bethlen András grófot egyhangulag képviselőnek választották.

Vidombák, november 3. (Saj. tud. táv.) Schmidt Károly dr. szabadelvű programmal fellépett jelöltet ma egyhangulag képviselőnek választották.

Meghalt képviselőjelölt.

Rimaszécs, november 3. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt jelöltje Fay Barnabás ma meghalt. A függetlenségi párt kebelében nagy konsternációt szült a

halálessen. Az eddigi megállapodás szerint tizenharmadikán kikiáltják Draskóczy László szabadelvű jelöltet, ki az elhunytal a választás alkalmával egyenlő szavazatot nyert.

Meggyilkolt tanító.

Petermány, nov. 3. (Saj. tud. táv.) Szivák János tanítót meggyilkolták. A gyilkos a tett után elmenekült. A nyomozást ellene megindították.

Mária Dorottya főhercegnő esküvője.

Bécs november 3. (Saj. tud. távirata.) A főhercegnő esküvőjére ide érkeztek: Noailles herceg és neje, Brisa herceg és neje, Rohan-Chabot herceg és neje, és Vagne márké. A főhercegi család összes tagjait ma várják Alcsuthról Bécsbe. A főhercegi családnak a Hofburgban rendeztek be külön termeket.

A czár Carnotnak.

Páris, november 3. (Saj. tud. táv.) Mohrenheim báró a czár nevében gyönyörű koszorut helyezett Carnot sirjára. Az ünnepélyen megjelent Melin miniszterelnök, Billot, Fournier, tábornokok, a gyászoló özvegy három fiával, az orosz nagykövetség tagjai. Mohrenheim szép szavak kíséretében tette a sirra a koszorut, mely után a miniszterelnök fölkérte, hogy tolmácsolja legmélyebb köszönetét a czárnak Carnot iránt tanúsított e viseletért, azon Carnotéért, ki első megalkotója a francia-orosz uniónak. Majd Carnot özvegye mondott köszönetet a czárnak s egyuttal Mohrenheimnek. A czár tette nagy hatást gyakorolt egész Franciaországra s a nép szívébe írta az oroszok urának nevét.

Bismarck leleplezése.

Páris, november 3. (Saj. tud. táv.) A „Matin” jelenti: Jaurés az örmény ügyben előterjesztendő mai interpellációját arra fogja felhasználni, hogy Hanoteaux külügyminiszterrel felvilágosításokat kérjen a felől, hogy Franciaországnak Oroszországhoz való viszonya mily mértékben befolyásolja Franciaország keleti politikáját. A lap előre bocsátja, hogy a vita nagy fontosságú lesz. A „Gaulois” azt mondja, hogy Hanoteaux felvilágosításai nagyon megnyugtatók lesznek és egyidejűleg vissza fogják tükrözteni az orosz czár nézeteit a keleti kérdésben.

Az Arton ügy.

Versailles november 3. (Saj. tud. táv.) Az Arton ügyet ma tárgyalta az itteni esküdtszék. A hosszú idő annyira elvette már az ügy érdekességét, hogy a nézőtérren alig volt közönség.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, november 3.

Daözára a rossz időnek, ma igen szép behozatal volt s a jó vételkedv folytán úgy malmaink, mint nagykereskedőink magas áron vásároltak.

Behozatott mintegy 2500 métermázsa buza és mintegy 800 métermázsa tengeri, mely a következő áron kelt el:

Uj-buza I-ső minőségű 7 forint — krtól 7 forint 10 krig.

Uj-buza a közép minőségű 6 forint 70 krtól 6 frt 80 krig.

Uj-tengeri morzsolt 2 forint 60 krtól 2 forint 70 krig.

Rosa — névleges jegyzés — 5 forint 50 krig.

Zab — névleges jegyzés — 4 forint 80 krig.

Arpa — névleges jegyzés — 3 forint 60 krig.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár forgalmi kimutatása 1896. okt. haváról.

I. Betételek.

Álladék mult hó végén	frt 4.019,867.23
Betételek folyó hóban	391,792.91
Összesen	frt 4.411,660.14
Visszafizetések folyó hóban	256,570.67
Álladék folyó hó végén	frt 4.214,889.44

II. Leszámitólda.

Váltótárca-álladék mult hó végén	frt 2.158,425.31
Leszámitott váltók folyó hóban	611,294.21
Összesen	frt 2.770,719.52
Lejárt váltók folyó hóban	635,695.29
Váltótárca-álladék folyó hó végén	frt 2.135,024.23

III. Előlegzetesek kézi adlogokra.

Álladék mult hó végén	frt 3.126,130.5
Előlegzetesett folyó hóban	784,324.06
Összesen	frt 3.910,454.21
Bejárt előlegek folyó hóban	826,281.78
Álladék folyó hó végén	frt 3.084,172.48

IV. Jeladlogos kölcsönök.

Álladék mult hó végén	frt 1.162,308.77
Előlegzetesett folyó hóban	28,550.—
Összesen	frt 1.190,858.77
Törlesztett folyó hóban	19,170.67
Álladék folyó hó végén	frt 1.171,688.10

V. Pénztárforgalom.

Álladék mult hó végén	frt 55,905.50
Bevételek folyó hóban	1,721,663.09
Összesen	frt 1.776,968.59
Kiadások folyó hóban	1,730,684.23
Pénztári álladék folyó hó végén	frt 46,284.36

Arad, 1896. okt. 31-én.

Az Igazgatóság.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1896. okt. hóról.

I. Betételek.

Álladék mult hó végén	frt 4.391,568.88
Betételek folyó hóban	457,517.62
Összesen	frt 4.849,071.50
Visszafizetések mult hóban	408,892.54
Álladék folyó hó végén	frt 4.440,188.96

II. Leszámitólda.

Váltótárca-álladék mult hó végén	frt 2.968,661.06
Leszámitott váltók folyó hóban	887,278.19
Összesen	frt 3.855,939.25
Lejárt váltók mult hóban	714,889.97
Váltótárca-álladék folyó hó végén	frt 3.136,044.28

III. Előlegzetesek kézi adlogokra.

Álladék mult hó végén	frt 1,916,345.09
Előlegzetesett folyó hóban	280,842.09
Összesen	frt 2,197,187.18
Bejárt előlegek mult hóban	283,407.05
Álladék folyó hó végén	frt 1,913,780.13

IV. Jeladlogos kölcsönök.

Álladék mult hó végén	frt 1,422,771.—
Előlegzetesett folyó hóban	1100.—
Összesen	frt 1,423,871.—
Törlesztett mult hóban	4,610.—
Álladék folyó hó végén	frt 1,419,261.—

VII. Pénztárforgalom.

Álladék mult hó végén	frt 68,712.56
Bevételek folyó hóban	2,299,230.81
Összesen	frt 2,367,943.37
Kiadások mult hóban	2,319,712.56
Pénztári álladék folyó hó végén	frt 48,230.81

Arad, 1896. okt. hó 31.

Az Igazgatóság.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1896. október 16-tól 81-ig 21,498 személy, bevétel 2108 frt 95 kr. Szállított 1896. október 16-tól 81-ig 18118 személy, bevétel 1849 frt 10 kr. 1896. január 1-től szállított október hó 31-ig 896143 személy, bevétel 88407 frt — kr. Szállított 1896. január 1-től október 81-ig 878247 személy bevétel 37511 frt 70 kr. Szállított 1896. okt. 16-tól 81-ig 2981850 kilogramm teher, bevétel 1509 frt 97 kr. Szállított 1896. okt. 16-tól okt. 81-ig 2820080 kilogramm teher, bevétel 1360 frt 66 kr. Szállított 1896. jan. 1-től okt. 81-ig 67578880 kilogramm teher, bevétel 28914 frt 70 kr. Szállított 1896. jan. 1-től okt. 81-ig 52678580 kilogramm teher, bevétel 24060 frt 17 kr.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— November 2. —

Hisott sertésárak: L. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (súlyban) — krig. Fialtal nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 55—56 krig. Fialtal közép (párónként 251—320 kilogramm súlyban) — krig. Fialtal könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krig. (párónként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (párónként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Közep (párónként 220—220 kilogramm súlyban) — krig. Könnyű (párónként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi október hó 30-án volt készlet 6077 darab, 1896. évi november hó 1-én felhajtott 346 darab, 1896. évi november hó 1-én elszállított 233 darab. 1896. évi november hó 3-án maradt készletben 6190 darab. — A hisott sertés üzletirányzata: Változatlan.

S z o z s z i e t.

— November 3. —

Mai jegyárak: Készára nagyban ayors szesz 50 forint 50 krajczár, kicsinyben 51 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 25 frt fogyasztási adót. Szárított moslék 5 frt 20 kr. métermassánsként.

Budapesti gabnabázis.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 3. d. a. 5 óra.

Buza bányási uj	7.60—8.—
Buza tiszavidéki	7.70—8.10
Buza postvidéki	7.70—8.10
Buza fejeérmeg, ei	7.70—8.10
Buza bácskai	7.75—8.15
Rozs uj, elsőrendű	6.70—6.75
Rozs uj, másodrendű	6.80—6.85
Arpa takarmány	4.—4.30
Arpa égetni való	5.10—5.90
Arpa sörfőzdéj	6.50—8.—
Zab	5.45—6.—
Tengeri bányási	4.25—4.30
Tengeri másnemű	4.15—4.20
Káposzta-repoze bányási	11.25—11.75
Köles	5.25—5.30
Buza márczius—április	7.92—7.94
Buza szeptember—október	7.92—7.94
Rozs május—június	6.84—6.86
Rozs szeptember—október	6.84—6.86
Tengeri május—június	4.15—4.17
Tengeri július—augusztus	4.15—4.17
Tengeri októberre	4.15—4.17
Zab márczius—április	5.92—5.94
Zab szeptember—október	5.92—5.94
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	11.25—11.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. november 3.

Magyar aranyjárdék $\frac{4}{100}$	121.50
Magyar koronajárdék $\frac{4}{100}$	99.—
Magyar arany $\frac{4}{100}$	122.—
Magyar ezüst $\frac{4}{100}$	101.—
Magyar keleti vasút 1876.	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.10
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	187.—
Osztrák papírjárdék	101.10
Osztrák járadék ezüst	101.10
Osztrák járadék arany	121.75
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegy	144.—
Osztrák-magyar bankrészevény	935.—
Magyar hitelbank részvény	404.—
Osztrák hitelbank részvény	386.90
Osztrák-magyar államvasút	360.75
20 frankos arany (Napoleon'sor)	9.52
Néme: birodalmi marka	58.75
London	119.85
Páris	47.55

LEGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasab	legalantabb	legmagasab	legalantabb
Okt. 24	763.0	767.4	21.0	12.0
" 25	64.8	68.4	13.5	9.4
" 26	64.8	61.7	15.3	10.8
" 27	67.0	66.3	14.5	7.5
" 28	68.0	64.0	15.1	7.0
" 29	62.1	59.0	20.4	9.0
" 30	60.9	58.8	18.4	10.8

Hó és nap	Szél		Felhőzet általában	Csapadék mm.	Észrevétel
	iránya	erőss.			
Okt. 24	DK.	6	borult	4.4	este esik
" 26	EN.	4	borult	8.4	esős
" 26	N.	2	borult	ny.	köd, csapadék
" 27	K.	3	félderült	—	—
" 28	DN.	4	félderült	—	reg. este ködös
" 29	DK.	6	derült	—	—
" 30	DK.	4	félborult	3.8	délután este

POSGAY LAJOS dr.

Aradvárosi színház.

Bérlet 33. szám. Bérlet 33. szám.

Szerdán, 1896. évi november 4-én

A királyné dragonyosa.

Nagy operette 3 felvonásban. Írták: Pierre Decourvalle és Franc Bauvallet. Zenéjét: Wenzel Leopold. Fordították: Evva Lajos és Rákóczi Viktor.

SZEMÉLYEK:

Montauciel . . . Hunyadi J.	Sedaine . . . Roncai B.
Cornensac . . . Nyárai A.	Casonlet . . . Tábori Emil.
Pamfil . . . Iványi A.	Róssa . . . Feledi B.
Miklós . . . Csatár Gy.	Belardoise . . . Láng Etel.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— November 3. —

Központi szálloda: Glaz Antal földbirtokos, Dombegyháza. Schlesinger Samu mérnök, Sillein. Benoze Lidia magános, Makó. Emil A. gyárigazgató, Gurahonos. Izák Gizella kereskedőné, Zalatna. Biztos Pál jegyző, Módsó. Bürger Ferenc jegyző, Zádorlak. Reif Sámuel kereskedő, Bócs.

Vass szálloda: Braun József kereskedő, Budapest. Stern Lajos kereskedő, Budapest. Weisz Dávid kereskedő, Budapest. Strasser Lajos birtokos, Gurahonos. Pollák József kereskedő, Miskolc. Erber Zsigmond kereskedő, B.-Csaba. Etinger Sámuel kereskedő, Bécs. Brunet Agoston kereskedő, Bécs. Roth József kereskedő, Bécs. Linhart Nándor kereskedő, Bécs. Wawracsek Károly kereskedő, Bécs. Port Károly vállalkos, Grác. Jung M. kereskedő, Bécs. Witt Jakab kereskedő, Bécs. Fischer Sámuel kereskedő, Bécs. Diamant Ignác kereskedő, Bécs.

Náder szálloda: Pollák József kereskedő, Szőlős. Deutsch és Markus kereskedők, Nagyvárad. Schwarz Károly kereskedő, Kamarás. Babos Julia magános, Nagyvárad. Reizner József földbirtokos, Gyula.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Eladási hirdetmény.

Alólirott mint vb. Becker Ferencz aradi bejegyzett kereskedő csődtömeggondnoka ezennel közhírré teszem, hogy a nevezett csődtömeghez tartozó s a csődleltárban 1-1880. tételek alatt felvett 6841 frt 21 kr beszerzési és 5468 frt 20 kr- becsértékű vasárak és bolti felszerelvények az állandó csődválasztmány II. sz. határozata értelmében ajánlati verseny útján eladatni fognak.

Az ajánlatok mellé bánatpénzül 546 frt 82 kr azaz ötszáznegyvenhat frt 82 kr. készpénzben vagy értékpapirban alólirott tömeggondnok kezéhez letendő.

Az ajánlatoknak zártaknak kell lenniök és legkésőbb 1896. évi november hó 14. napján d. e. 9 óráig alólirott tömeggondnoknál (József Főherczeg-utca 2 sz. alatt) benyújtandók. Később érkező vagy kellő bánatpénzzel el nem látott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1896. évi november hó 14. napján déli 12 órakor fog dönteni és fenntartja magának a jogot az ajánlatok bármelyikét elfogadni és esetleg valamennyit visszautasítani.

A tömeg az eladásra kerülő csődvagyonnak mennyisége, sem minősége, sem értéke irant nem szavatol.

Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatott, köteles 1896 évi november hó 17. napján déli 12 óráig a vételárt készpénzben teljesen kitizetni, továbbá a megvásárolt ingókat ugyanannyi idő alatt átvenni és az üzlethelyiséget 1896 évi nov. 25-éig kiüríteni.

A mennyiben vevő a feltételeknek meg nem felel, bánatpénzét elveszti és az ő kárára és veszélyére ezen ingóságok a választmány határozatához képest újból eladatni fognak.

Venni szándékozók az ingókat alólirott tömeggondnoknál történt jelentkezés után az üzlethelyiségben (Aradon Asztalos Sándor utczaszám alatt) bármikor megtekinthetik.

Az adás-vétel után járó illetéket vevő sajátjából köteles fizetni; az ajánlatokban kitüntetendő, hogy ajánlattevő ezen feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Azon ajánlatottevők kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénzüket a határozat kihirdetése után a nyert elismervény ellenében bár mikor felvehetik.

Kelt Aradon, 1896 nov. hó 3-án.

Dr. Német János,
ügyvéd, mint vb. Becker Ferencz
csődtömeggondnoka.

1496

**A Salgó-Tarjáni kőszénbánya
petrosényi-szénbányáinak**

főügynökségi irodáját

áthelyezte Andrassy-tér 6-ik sz. a.
Verbos-ház első emeletére.

Tisztelettel:

Inkei Emil,

1495

főügynök.

Ügyvédjelölt

kerestetik Aradra. Állás azonnal elfoglalható. Románul értők előnyben részesülnek.

Czim a kiadóhivatalban.

1500

Eladó.

1 salon garnitur,

bordeaux atlasz.

1 ebédlő garnitur,

tölgyfából, 12 személyre.

1 garçon szoba garnitur,

családi körülmények folytán eladók.

Megtekinthetők Batthyány-utca 19. sz. a.

Szontagh Gyulánál.

1496

Ügyvédi-irodám

Andrassy-tér 18. sz. alatt, a Saloz Gyula-utoza sarkán lévő Habereger-féle ház I. emeletére helyeztem át.

Dr. Révész Mór,

1499

ügyvéd.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telep

Alapított 1845-ben.

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Alapított 1845-ben.

Szabott ár.

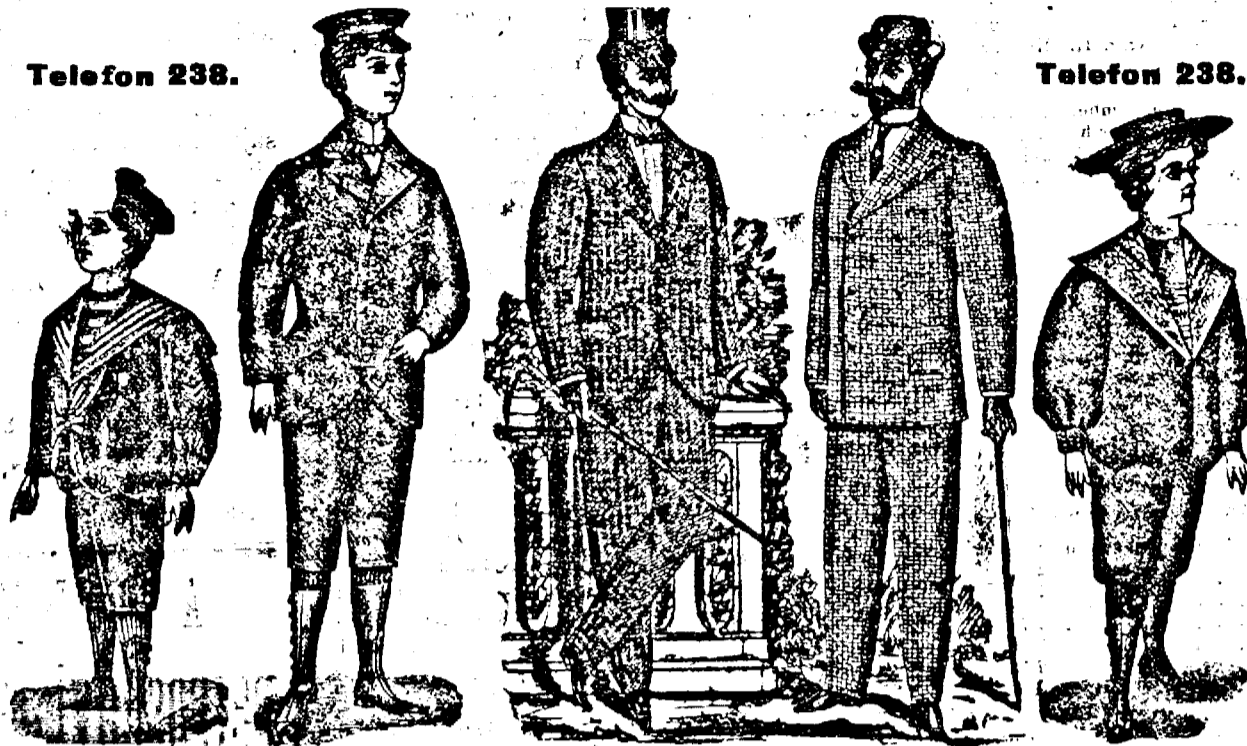
Szabott ár.

Telefon 238.

Telefon 238.

Raktárak:

Arad,
Temesvár,
Ujvidék,
Pancsova,
Nisch,
Sofia,
Szarajevo,
Szilisztria,
Meran.

Raktárak:

Nagyvárad,
Debreczen,
Eszék,
Zágráb,
Fiume,
Leibach,
Trieszt,
Becskekerek,
Belgrád.

BUDAPESTI Múzeum-körút I.

Bécs, Mariahilferstrasse 35. Bécs, Kärntnerstrasse 31.

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

TELEFON 238. SZ.

TELEFON 238. SZ.

Szabott ár.

Szabott ár.

1438

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők árúháza

ARAD,

Andrássy-tér 9. sz.

Telefon 238. sz.

Alapított 1875.

ARAD,

Andrássy-tér 9. sz.

Telefon 238. sz.

Alapított 1875.

DÚS VÁLASZTÉK.

Lehető jutányos áron.